

Nüşabə Əsəd Məmmədli

(hekayə)

Yağış yağırdı. Pişik miyoldaydı. Zuleyxa əlindəki kitabı kresloya qoyub, durub qapını açdı. Pişik dərhal soyuducuya tərəf qaçdı və yenə miyoldamağa başladı—yemək istəyirdi. Zuleyxa soyuducunun qapısını açıb dedi:

—Bax, ay Məstan, görürsən soyuducumuz boşdu. Mən də sənə kimi üç gündür yemək yemirəm. Ancaq qara qəhvə, su içirəm. Heç çayımız da qalmayıb.

Zuleyxa düşündü ki, bu korona virus pandemiyası qurtaranda mütləq Məstana xoşladığı yeməkləri alacaq—kolbasa, co-cis, konservlər və pişik yeməkləri alacaq. İndi Zuleyxa heç evdən kənara çıxa bilmir—karantindir. Onun yaşı artıq yetmiş keçib. Karantindən qabaq heç olmasa qonşusu Zərəngizdən nəse almışdı xahiş edirdi. Üç gün qabaq Zərəngiz Böyük Bağmanda yaşayan qoca anasının yanına getmişdi. Zuleyxa fikirləşdi ki gərək ona heç olmasa pişik üçün yemək və özü üçün çorək pendir aldıraydı.

Dünən Zuleyxa evindən xeyli aralıda yerləşən maeketə gedəndə yağış yağırdı, külək əsirdi və onun qısa ağ saçlarını üzünə dağıdırdı. O, addımlarını yeyinlədirdi ki, yağışın altında çox islanmasın. Yolda bir innicini yox idi. Sanki, dünya bütünü dağılmış, insanlar qeybə çəkilmişdi. Zuleyxa onun ürəyini bir xof bürüdü. Adamsız küçə, illahda ki, yağış yağanda, külək əsəndə nə qədər qorxunc görünürdü. Zuleyxa gətirdiyi yulduz qurtaracağında polis məşını da yanmışdı. Zuleyxa marketə çatmasına lap az qalmışdı. Bu məqam düşündü ki kaş polisler onu görməyələr, Zuleyxa da dərhal marketə daxil olub pişiyi və özü üçün yemək alar. Ancaq polis onu gördü, və ona yaxınlaşıb kimliyini göstərməyi tələb etdi. Zuleyxa öz əlləriylə düzəltdiyi maskanı aşıya salıb dedi:—Başına dönmə oğul qoy marketə keçim.

—Olmaz, ana. Qanun çox sərtidir. Ona tabeh olmaq lazımdır.

Zuleyxa geri döndü. Saçları bütünü islanmışdı. Polislinə ona ana deməyi ürəyini titrətdi. "Ay Allah, ay Allah mən bu sözü eşitmək üçün darıxmışam....qoy yaşadığım bu günlər ömrümün axıncı günləri olsun, ancaq mən yenedə ana sözünü eşidim"

Zərəngiz demişdi ki üç günə qayıdacaq. Bu gün artıq üç gündür. Əgər qayıtsaydı heç olmasa ondan xahiş edərdi ki, ona birdə pişiyə ərzaq alsın. Zuleyxa masanın üstündəki aldığı teqaüdə baxdı—indiyə pul ona adi kağız kimi görünürdü. Üstü şəkilli kağız idi, vəssalam. Aynadan həyə-tə baxdı—iki otaqlı balaca evin qarşısında cəmi bir alça ağacı vardı. Nədənə bu ağac hələ çiçəklənməmişdi. Zərəngizgilin alça ağacı artıq çiçəklənmişdi. Ağacın bir budağı da barıdan Zuleyxa'nın həyətinə düşürdü. O fikirləşdi

ki, ata-anası yaşayanda, həyətdə balaca ləklərə pomidor, xiyar, göyerti əkilirdi. Zuleyxa onda çox seviniirdi. Sonradaan, az qala otuz beş yaşında Faiqin evinə köçəndə, ilk vaxtlar onun böyük evində özünə yer tapa bilmirdi—Qnun mənzilində royal, böyük kitabxanaya var idi. Həyətdə bəsrarəngiz güllərlə, Zuleyxa'nın çox sevdiyi yasəmən və pionlarla dolu idi. O, belə gözəlliyə, belə genişliyə çətin vardiş edirdi. İlk və yeganə evladı Fərid doğulanda özünü dünyanın ən xoşbəxt qadını sandı. Onda Zuleyxa Gəncə musiqi kollencində fortepiano müəllimi işləyirdi. Burada hər kəs onun ta-

—Məni heç vaxt müsabiqəyə buraxmırdılar. Əksinə, hansısa tələbəyə təhkim edib deyirdilər—bu uşaq qalib çıxmalıydı. Bu sənənin sənəndən və bacarığından asılıydı. Tələbəmizdə istedadlıdı.

Onda Zuleyxa tələbəsi ilə Çaykovskinin iyun Barkarolasını hazırladı. Tələbəsi laureat oldu. Tünzalə adlı bu qız çox istedadlı idi. Zuleyxa işlədiyi müddətdə müxtəlif müsabiqələrə bir neçə tələbə hazırlamışdı. Qalib çıxarı da olurdu, çıxmayan da.

Bir tələbəsində Bakıda keçirilən pianoçular müsabiqəsinin laureatı oldu. Onda tələbəsi Fikrət Əmirovun "Prelüdünü" çalmışdı. Zuleyxa'nın bir tələbəsi də Tbilisidə keçirilən Zaqavqaziya

dəyər verməyi bacardığı. Qara Qarayevin" adajiosunun" bu qədər sənət adamlarının içində ifa olunması böyük sevincdir. Siz fikir verdiniz, hamı ayaq üstə alqışlayırdı "Adajionu", Şəhlani. Şəhlanın atası əyilib Zuleyxa'nın əllərindən öpdü.

Birdən Zuleyxa'nın gözləri onlara tərəf gələn oğluna sataşdı. Oğlunu neçə il idi görmürdü. Oğlununugurları barədə hərdən qəzetlərdə, sosial şəbəkələrdə oxuyurdu. Qəlbi gürur hissi ilə döyünürdü.

—Çox şükür, Allayım balam xoşbəxt idi. Heyif, uşaqları yoxdur. Yoldaşı da bizimkilərdəndi, 1979-cu ildə valedeyinləri Təbrizdən Amerikaya köçüb. Fərid

Artıq bu il kollecdən də işdən çıxırdı. Daha doğrusu təzə gələn müdiri onu yanına çağırıb dedi;

—Müəllimə, sizə böyük hörmətimiz var, ancaq qanuna görə siz idən çıxmalısınız. Altmış beş yaşdan sonra sizi işdə saxlamaq gədən tələbəylə kollecdə məşğul ola bilərsiniz.

Zuleyxa dərhal ərzəsini yasib müdirin qabağına qoyub, qapıdan çıxdı. Onun ürəyi sızıldayırdı. Gözləri alatoranlıq görməyə başladı. "Məni makulatura kimi çölə tulladılar. Mən artıq heç kimə lazım deyim. Heç Allahada lazım deyiləm. Lazım olsaydım yanına aparardı!"...

Evinə doğru gedə—gedə səsiz—səssiz aölayırdı. Heç kəs ona məhəl qoymurdu. Hərənin öz problemi var.

Zuleyxa'nın kədərli xatirələrdən Şəhlanın anasının sözləri ayırdı—Sağ olun müəllimə, Şəhlanın hazırlığını yarımçıq qoymadı.

—Şəhla istedadlı qızıdır.

—Siz çox gözəl anasınız, bu cür oğul böyütdünüz. Zuleyxa kədərli gülümsədi. Fikirləşdi ki Fəridin oxuyub, boya-başa çatmasında Münəvvər xanımın müstəna xidməti olub. O da, əridə ADAU-da professor idilər iqtisad kafedresində. Tək oğullarını itirəndə Fəridin 12 yaşı bardı.

Onlar otele qayıtdılar. Zuleyxa otağına keçən kimi, ağladığına görə özünü qınadı.

"özüm deyirdim axı, təki balam xoşbəxt olsun, heç mənə axtarıb-itirməsin."

Yadına düşdü ki, Fərid babasını dəfn edib Amerikaya qayıdanda yaraşıqlı evlərinə baxıb demişdi; —Ana, indiyə nə nəməm var, nədə babam, sən bu böylükdə evi neyinərsən? Yaşında artıq keçib. Mən evi satmaq istəyirəm. Mənaorda pul lazım olacaq.

Fərid evi satdı. Zuleyxa da öz atasının indiyə xaraba qalmış balaca tēmirsiz evinə köçdü. Doğulduğu, boya-başa çatdığı evdə özünü yad hiss etdi. Yaxşı ki, onu tanıyan qonşuları var idi. Əgər Faiq dursaydı heç xōşbəxtlik çağlarının o evi satılmazdı. Fərid atasına çox bağlı idi. Yenə ürəyi gizlədədi—ay Allah onlar necə xoşbəxt idilər. O düşündü ki, Münəvvər xanım da Əvəz müəllim də ona qarşı çox diqqətli idilər.

Yadındadır, Zuleyxa'nın hamiləliyini təsdiqləndə Əvəz müəllim şampən açdı, Münəvvər xanım masanın üstünə meyvə, şimiyat düzdü Əvəz müəllim;

—Gələcək nəvəmizin şərəfinə, qoy qədəmləri evimizə uğur gətirsin.

Onda nə Əvəz müəllim, nədə Münəvvər xanım bilmirdilər ki, onları son mənzilə—"Səbiskar qəbristanına Fərid yola salacaq. Onların ölümlərini eşidib, dərhal Vaşinqtondan Bakıya, sonra da Gəncəyə gələcək. Məni gözləyən deyəcək anasına. Onda Fərid Harvardı yenidən bitirmişdi, Müsəbiqə yolunna ən nüfuzlu, maaşı yüksək vəzifəyə keçmişdi Vaşinqtonda. Münəvvər xanım Əvəz müəllimə verdi ay sonra dünyasını dəyişdi. Ömründə heç vaxt heç kəsə qibtə etməyən Zuleyxa onların ölümünə həsəd aparardı—onlar Faiqin yanına Zuleyxadən qabaq gətdilər. Bir ildə Fərid iki dəfə Gəncəyə gəldi—baba, nənəsini son mənzilə yola saldı.

ardı gələn sayımızda)

Qara kvadrat

leyinə qibtə edirdi.

—Görəsən Faiq müəllim bunun nəyini alıb? O cür gözəl oğlan kollecmizdə işləyən gözəl qızları görmürdümü? Eşitməmiş ki, kişi qadından böyük olar, qadın yox, özü də bir neçə yaş böyük.

Arxasında deyilən bu sözləri Zuleyxa eşidirdi, pərt olurdu, ancaq eşitdiklərini eşitməməzliyə vururdu. Heç tövrünü pozmadan bu iş yoldaşlarıyla danışırdı.

Bir dəfə də Zuleyxa Faiqdən soruşmuşdu—kollecmizdə o qədər gözəl və mənədən cavan qızlar var, sən niyə mənə seçdin?

Mən sənə qəlbinə, ruhunu sevdim. Sən Qara Qarayevin "adajiosonu" çalanda, siman bütünü dəyişirdi. Üzün qeyri-adi gözəl görünürdü. Faiq onu qucaqladı.

Faiq kollecdə nəzəriyyə müəllimi idi

—Bəs sən niyə pianoçuların müsabiqəsində iştirak etməyib-sən?

pianoçularının müsabiqəsinin qalibi oldu. Uşağın valideynləri ondan çox xahiş etdilər ki Zuleyxada onlardan getsin Tbilisiyə—sizin yanınızda uşaq o qədər də hənəcanlanmaz. Bizim məşinla gədən. Onda Zuleyxa bilmirdi ki, Tbilisiyə getməyinə necə peşiman olacaq. Əgər bilsəydi getməzd.

"Yox yenə gəderdim, heç olmasa oğlumun üzünü gördüm. İki kəlmə olsa belə onnan söhbət etdim"

Sadəcə, Zuleyxa düşünürdü ki, Amerikadan Tbilisiyə gələn oğlu Tbilisidən cəmi 200 km aralı olan Gəncəyə—anasının yanına heç olmasa bir günlük, ya yarım günlük, lap bir saatlıq gələ bilməzdimi?

Onda Şəhlanın valideynləri Tbilisidəki restoranların birində Şəhlanın qələbəsini qeyd edirdilər. Zuleyxa hədsiz minnətdarlıqlarını bildirirdilər.

—Bu qələbə Şəhlanın öz qələbəsidir. O, çox istedadlı qızıdır. Birdə ki Şəhla bizim musiqimizə

Fərid kimi Harvardı bitirib. Çox şükür, Allah özün balamı, ailəsinə Pənahında saxla.

—Ana sən mənə tanımadın?

—İndi tanıdım.

Fərid onun üzündən, boynundan öpürdü, ağ-appaq qısa vurmuş saçlarına siğal çəkirdi. Zuleyxa ağlamaq istəyirdi, lakin yanındakı adamlara görə özünü tox tutmağa çalışırdı.

Mən bu gün Gəncəyə gəlmək istədim, ancaq imkan olmadı—rəsmi tədbirlər, indiyə dostumun ad günüdür, gəlməmək olmazdı. Yaxşı ki, sən burda gördüm. İki saatdan sonra təyyarəm Vaşinqtona uçar. Mən indiyə Aeroportda olmalıyam.

Sanki anasının yanında əyləşən insanları indiyə gördü.

—Bağışlayın anamı gördüm həyəcanlandım. Siznən görüşə bilmədim.

—Olan işdir, Şəhlanın atası Fəridin əlini sıxdı. Zuleyxa müəllimədən xahiş etdik ki, biznən getsin Tbilisiyə. İndiyə qızımın bu günkü müsabiqədə qələbəsini qeyd edirik.

—Təbrik edirəm. Böyük uğurlar dileyirəm.

—Sağ olun. Biz bilmirdik ki, Zuleyxa müəllimənin belə gözəl oğlu var,—dedi Şəhlanın atası.

Fərid anasının balaca çantasına pul qoydu. Yenə anasını qucaqlayıb.

—Məni bağışlayın, təyyarəmənin vaxtına az qalib.

Fərid geriye baxmadan qapıdan çıxdı. O, əyləşdiyi masa arxasından iki nəfər cavan kişi də Fəridin arxasınca çıxdı.

Sonra Zuleyxa başını masaya söykəyib hōnkürtü ilə ağladı. Onun bütün vücudu titrəyirdi. Şəhla da valideynləri də;

—Zuleyxa müəllimə sakit olun, hamı bizə baxır.

Şəhla ona su verdi.

—Məni bağışlayın...Özüm-dən asılı olmadı. Oğlumun çoxdan görmürdüm.

Zuleyxa yenedə ağladı. O, artıq heç kimi görmürdü, eşitmirdi. Mən balamı az qala tanımadım. Mən oğlumun söhbət edə bilmədim. Darıxmışdım axı onsuz. Ondən başqa mənim heç kimim yoxdu. Hamı olsaydı belə, yenedə Fərid təkdi mənim üçün. Zuleyxa doğrudan da bu dünyada qərib kimi idi. Valideynlərini hələ cavanlıqda, rəfiqələrini, qohumlarını illər keçdiqə itirdi. O şəhərə çıxanda bir tanış sima görmürdü.